

2. ОБЛІКОВО-ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА І ВНУТРІШНІЙ АУДИТ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУР

ОСОБЛИВОСТІ СКЛАДАННЯ ПОДАТКОВОГО ПЛАНУ ПІДПРИЄМСТВА

Болдовська К.П., канд. екон. наук, доцент

Попкова К.О., канд. екон. наук, доцент

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

За сучасних умов високого динамізму економічного середовища необхідним засобом адаптації до його мінливих умов виступає податкове планування. Складання прогнозу податкових платежів, виявлення й аналіз факторів, які впливають на рівень оподаткування, оцінка економічної діяльності вкладання коштів у бізнес за існуючого рівня податкового навантаження тощо створюють підґрунтя для обрання підприємствам оптимального варіанту здійснення фінансово-господарської діяльності в умовах чинної податкової системи України.

Розглядаючи податкове планування як певну послідовність дій, спрямованих на оптимізацію податкових потоків, виділяють такі етапи податкового планування:

- визначення податкового поля;
- розрахунок, аналіз та управління базами оподаткування;
- складання кварталних і річних податкових планів;
- складання багатоваріантних податкових моделей, ухвалення тих чи інших управлінських рішень, визначення критеріїв вибору оптимального варіанту;

– аналіз з точки зору податкових наслідків поточних господарських і фінансових операцій на стадії укладання договорів, визначення оптимальної форми операції;

– раціональне розміщення активів, прибутку підприємства з урахуванням податків, що сплачуються при отриманні доходу з інвестицій та надання пільг.

Разом з тим, податкове планування на підприємстві тісно пов'язане з поняттям податкового потенціалу, оскільки цей показник відображає податкові можливості суб'єкта господарювання. З методичної точки зору ця категорія відображає склад і структуру фінансових ресурсів, які можуть бути мобілізовані в рамках податкового законодавства, що реалізовується в умовах реально функціонуючої системи сплати податків підприємством за певний інтервал часу [1].

З процесуальної точки зору, податкове планування на підприємстві – це формування системи параметрів, що визначають стан оподаткування господарюючого суб'єкта і заходів впливу на нього. Все це знаходить відображення в податковому плані підприємства [2].

Розробка податкового плану починається з формулювання цілей податкової оптимізації й оцінки наявних ресурсів, які можуть бути задіяні для їх досягнення.

Розроблена підприємством стратегія життєздатності відображає основні напрямки розвитку в області оподаткування. Згідно цієї стратегії, формуються тактичні податкові плани, наприклад, на квартал, на місяць.

Тактичні податкові плани містять перелік заходів щодо податкової оптимізації, які повинні бути виконані в конкретних умовах для забезпечення реалізації річного плану підприємства. Саме за допомогою тактичних податкових планів відбувається координація поточної діяльності таким чином, щоб у разі відхилення від поставлених завдань в одному періоді можна було досягти намічених у річному плані цілей за рахунок більш інтенсивної роботи в іншому періоді.

Річний план потребує коригування (або навіть повної модифікації) лише в тому разі, якщо виконання поставлених у ньому завдань стає неможливим через зміни зовнішнього і внутрішнього середовища підприємства і не може бути забезпечене за допомогою відповідних тактичних планів. У цій ситуації змінам підлягають річні плани, щоб не зірвати виконання стратегічних завдань підприємства. Стратегічні ж завдання можуть бути переглянуті лише тоді, коли зміна річних планів не здатна в намічені в стратегії терміни усунути відхилення, що виникли, і повернути діяльність підприємства до рамок плану.

Ефективність запровадження на підприємстві податкового планування слід оцінювати за рівнем зменшення податкового навантаження на підприємство, яке визначається шляхом порівняння планових показників з фактично досягнутими. З цією метою проводиться оцінка абсолютної і відносної податкової віддачі на підприємстві, а також аналіз заборгованості підприємства з податків і зборів.

Кінцевою, завершальною метою податкового планування має стати своєчасне, повне, оптимізоване з урахуванням положень чинного податкового законодавства і заданих стратегічних параметрів формулювання графіка грошових потоків податкових відрахувань, що служать, своєю чергою, статтями витратної частини бюджету підприємства, який розробляється в процесі бюджетування. Тобто, необхідна координація стратегічних і операційних схем податкового планування з подальшою імплантацією підсумкових даних процесу планування податкових платежів до показників бюджетного процесу.

Таким чином, оптимізація оподаткування прибутку підприємств досягається податковим плануванням. Обов'язковим елементом податкового планування є розробка податкового плану. Ефективність запровадження на підпри-

емстві податкового планування оцінюють за рівнем зменшення податкового навантаження на платника.

Перелік посилань:

1. Міщенко Д. А., Перетяцько А. В. Податковий потенціал як основна складова бюджетних можливостей регіону. *Ефективна економіка*. 2017. № 12. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5924> (дата звернення: 04.11.2020).

2. Корецька С. О. Планування розвитку податкового потенціалу підприємств на основі комплексного підходу. *Ефективна економіка*. 2011. № 10. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=722> (дата звернення: 06.11.2020).

ПОДАТОК НА ПРИБУТОК ПІДПРИЄМСТВ: ОСОБЛИВОСТІ НАРАХУВАННЯ І СПОСОБИ ОПТИМІЗАЦІЇ ПОДАТКОВИХ ПЛАТЕЖІВ

*Болдовська К.П., канд. екон. наук, доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Одним із основних завдань фінансово-господарської діяльності підприємства є одержання прибутку, який залишається в його розпорядженні після сплати податків та інших обов'язкових платежів. Тому основна увага менеджменту підприємства має бути спрямована на збільшення доходів, зменшення витрат та на оптимізацію податкових платежів. Остання досягається, зокрема, методами й інструментами податкового планування.

Система оподаткування юридичних осіб суттєво впливає на економічну поведінку суб'єктів господарювання, зокрема, на процеси розподілу та реінвестування отриманих доходів, інвестиційну та інноваційну активність суб'єктів господарювання, відтак потребує оптимізації як на мікро-, так і на макрорівні, тобто не лише у межах окремого платника податку на прибуток, так і з боку державної політики.